

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Vaipan Tatiana,
reprezentată de avocatul Rusanovschi Iulian,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Balagura Marcel împotriva Tatianei Vaipan cu privire la repararea
prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-711/23
NR 2-19177788-01-2ra-22052023)*

Recurs declarat până la 01 septembrie 2023, temeiurile nu se încadrează în art. 432 alin. (1)-(4) din Codul de procedură civilă. Recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru – jud. A. Ciubotaru
Curtea de Apel Chișinău – jud. V. Sîrbu, A. Malii, V. Buhnaci

30 octombrie 2024

Textul corespunde cu originalul

Examinând în lipsa părților chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de Vaipan Tatiana, reprezentată de avocatul Rusanovschi Iulian

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Mariana Ursachi,

Oxana Parfeni, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 04 noiembrie 2019, Balagura Marcel a depus cerere de chemare în judecată împotriva Tatianeii Vaipan cu privire la repararea prejudiciului moral (f. d. 2-4).

2. În motivarea cererii de chemare în judecată, a indicat că prin procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constator din 23 noiembrie 2017, Vaipan Tatiana a fost trasă la răspundere contravențională și sancționată în temeiul art. 69 alin. (1) din Codul contravențional cu amendă în mărime de 9 unități convenționale, pentru faptul că la data de 05 ianuarie 2017, aflându-se pe în biroul său de serviciu, l-a numit cu cuvinte injurioase, prin care i-a lezat onoarea și demnitatea de om și lucrător medical.

3. A menționat că, la data de 24 noiembrie 2017, Vaipan Tatiana a depus contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare a agentului constator.

4. Prin hotărârea din 14 decembrie 2018 a Judecătoreii Chișinău, sediul Buiucani, contestația a fost respinsă, iar prin decizia din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, hotărârea a fost menținută.

5. A relevat că prin respingerea contestației depuse de Vaipan Tatiana împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare a agentului constator, s-a stabilit cu certitudine faptul că aceasta i-a cauzat prejudicii reputației sale profesionale, care s-au intensificat și în timp, fiind nevoit să participe la ședințele de judecată pentru a-și apăra drepturile sale de victimă.

6. Reclamantul Balagura Marcel a solicitat încasarea de la Vaipan Tatiana a sumei de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat de ultima prin comiterea contravenției.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

7. Prin hotărârea din 12 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Balagura Marcel. S-a încasat de la Vaipan Tatiana în beneficiul lui Balagura Marcel suma de 5 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, cererea de chemare în judecată a fost respinsă (f. d. 111, 120-124).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

8. La 24 noiembrie 2021, Vaipan Tatiana, reprezentată de avocatul Rusanovschi Iulian, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 12 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la 29 martie 2022 a depus cerere de apel motivat, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond în partea admiterii acțiunii, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral (f. d. 119, 130-132).

9. La 15 decembrie 2021, Balagura Marcel, reprezentat de avocatul Pașcan Octavian a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 12 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la 10 mai 2022 a depus cerere de apel motivat, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond în partea respingerii acțiunii, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral (f. d. 118, 141-142).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

10. Prin decizia din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Balagura Marcel și Vaipan Tatiana și s-a menținut hotărârea din 12 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f. d. 163-173).

11. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut, că la 23 noiembrie 2017, agentul constator din cadrul Inspectoratului de poliție Buiucani, mun. Chișinău, a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție și a emis asupra cauzei contravenționale decizia, prin care Vaipan Tatiana, a fost recunoscută vinovată în comiterea contravenției prevăzute de art. 69 alin. (1) din Codul contravențional, fiind sancționată cu amendă în mărime de 9 unități convenționale, pentru faptul că, la 05 ianuarie 2017, aflându-se în biroul de serviciu al lui Balagura Marcel, l-a numit pe ultimul cu cuvântul „idiot”, astfel înjosindu-i onoarea și demnitatea.

12. La fel, instanța de apel a stabilit că, la 24 noiembrie 2017, Vaipan Tatiana a depus contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei agentului constatator.

13. Prin hotărârea din 14 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, contestația depusă de Vaipan Tatiana a fost respinsă, iar prin decizia din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins recursul și menținută hotărârea primei instanțe.

14. Instanța de apel a relevat că, obiectul prezentului litigiu îl constituie repararea prejudiciului moral cauzat prin injurie, calificată ca faptă contravențională prevăzută de art. 69 alin. (1) din Codul contravențional, iar odată ce Vaipan Tatiana a fost recunoscută vinovată în comiterea contravenției, Balagura Marcel este în drept să solicite încasarea prejudiciului moral cauzat în urma acțiunilor ilicite ale pârâtei, interzise de lege.

15. În concluzie, instanța de apel a considerat corectă soluția instanței de fond cu privire la suma compensării prejudiciului moral în mărime de 5 000 de lei, or, suma solicitată de Balagaru Marcel de 50 000 de lei, este una exagerată, reieșind din criteriul echității, care presupune că despăgubirea pentru prejudiciul moral trebuie să fie justă, rațională și echitabilă, adică trebuie stabilită în așa mod încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului cauzat, fiind menținut echilibru între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

16. La 13 aprilie 2023, Vaipan Tatiana, reprezentată de avocatul Rusanovschi Iulian, a declarat recurs împotriva deciziei din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral (f. d. 179-182).

SOLICITAREA RECURENTULUI

17. În motivarea recursului, Vaipan Tatiana a invocat prevederile art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă (în redacția de până la 01 septembrie 2023) și anume că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul

în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

18. A susținut că, la cererea de chemare în judecată nu au fost anexate careva dovezi care ar demonstra suferința reală și daunele psihice care au fost suportate de către Balagura Marcel.

19. A menționat că, instanța de apel eronat a interpretat și aplicat art. 1432 din Codul civil, or, la caz nu există prejudiciul fizic, iar cel moral nu este demonstrat, adică gravitatea și caracterul suferințelor psihice nu a fost justificată, în condițiile în care sintagma „idiot” a fost unicul temei pentru dispunerea încasării sumei de 5 000 de lei, care este una exagerată.

20. La fel, recurenta a reiterat că instanța de apel în mod arbitrar și imparțial a apreciat probele prezentate și nu s-a expus asupra acestora, iar în rezultat instanța de apel a emis o decizie lipsită de temei legal, deoarece în cazul în care lipsește o expertiză care ar demonstra suferința psihică pretinsă de reclamant, această suferință nu poate fi demonstrată, unica dovadă fiind doar alegațiile reclamantului care la rândul său sunt subiective.

21. Prin urmare, a menționat că acțiunea privind repararea prejudiciului reprezintă un instrument oferit de către legiuitor pentru restabilirea în drepturile personale nepatrimoniale care i-au fost lezate unei persoane și nicidecum nu reprezintă un instrument de îmbogățire, iar la caz, Balagura Marcel care nu deține o expertiză al unui specialist calificat în psihologie sau suferințe psihice, a solicitat totuși cu titlu de daune morale suma impunătoare de 50 000 de lei.

22. A susținut că instanța de apel arbitrar a analizat probele prezentate or, la caz alegațiile reclamantului precum că injuria a fost făcută în spațiul public, nu corespunde adevărului.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

23. Art. 434 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

24. Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei motivate din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată la adresa electronică a părților la data de 03 aprilie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică (f. d. 175).

25. Astfel, se constată că recurenta Vaipan Tatiana s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 13 aprilie 2023.

26. La data de 24 mai 2023, lui Balagura Marcel i-a fost expediată copia recursului declarat de Vaipan Tatiana și s-a comunicat dreptul de a depune, în termen de până la o lună, referință, cu expunerea asupra obiecțiilor materiale și procedurale invocate în cererile de recurs.

27. Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, Balagura Marel nu au făcut uz de dreptul procedural și nu a depus referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

28. Art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă (în redacția până la 01 septembrie 2023):

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).”

29. Art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă (în redacția până la 01 septembrie 2023):

„(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că

aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

30. Art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă (în vigoare din 01 septembrie 2023):

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

31. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

32. Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

33. În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului declarat de Vaipan Tatiana, reprezentată de avocatul Rusanovschi Iulian împotriva deciziei din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare până la 01 septembrie 2023.

34. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare la data depunerii cererii de recurs), enunțate la pct. 29 din prezenta încheiere.

35. Verificând motivele de casare, invocate în recurs de către Vaipan Tatiana, reprezentată de avocatul Rusanovschi Iulian, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu cad sub incidența

temeiurilor prevăzute la art. 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

36. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

37. Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

38. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de către Vaipan Tatiana, reprezentată de avocatul Rusanovschi Iulian, conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenteii la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

39. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului presupune nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

40. Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurentă nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

41. În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a aprecia recursul declarat de Vaipan Tatiana, reprezentată de avocatul Rusanovschi Iulian, ca fiind inadmisibil.

42. Ținând cont de cele expuse *supra*, în temeiul art. 431 alin. (1), (2), art. 433 alin. (1) lit. a), art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de către Vaipan Tatiana, reprezentată de avocatul Rusanovschi Iulian, împotriva deciziei din 01 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni